

Sygn. akt IV Ca 56/13

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Mariusz Struski (spr.)

Sędziowie SO: Andrzej Jastrzębski, Mariola Watemborska

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Cichosz

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2013r., w Słupsku

na rozprawie

sprawy z wniosku S. K.

z udziałem uczestnika (...) S.A.

w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego
w Słupsku z dnia 15 listopada 2012 r. sygn. akt IX Ns 156/12

postanawia:

1. oddalić apelację;
2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt IV Ca 56/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca S. K., wniósł o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej jego własność położonej w S., oznaczonej nr działki ewidencyjnej (...) dla której SR w Słupsku prowadzi Kw nr (...), służebności przesyłu za wynagrodzeniem w wysokości 15.000,00 zł na rzecz uczestnika (...) SA w G. Oddział w S. polegającej na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i przestrzeni nad i pod powierzchnią tej nieruchomości urządzeń i instalacji elektroenergetycznych uczestnika oraz prawie korzystania przez Uczestnika z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, modernizacji urządzeń i kabli linii energetycznej uczestnika wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości obciążonej oraz zasądzenie kosztów postępowania , w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową w wysokości 17zł.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że nad przedmiotową nieruchomością Wnioskodawcy przebiega, należąca do Uczestnika, linia energetyczna wysokiego napięcia o długości 90 metrów, której zawieszenie na nieruchomości Wnioskodawcy narusza jego prawo własności w ten sposób, że uniemożliwia mu pełne fizyczne zadysponowanie nieruchomością, ponieważ jej użytkowanie jest w znacznym stopniu ograniczone nie tylko w zakresie przestrzeni, na której bezpośrednio umieszczone zostały słupy, ale także w przestrzeni tzw. pasa eksploatacyjnego i drogi dojazdowej. Wnioskodawca wskazał ponadto, że Uczestnik korzysta z gruntu we wskazanym zakresie nie dysponując zgodą jego ani jego poprzedników prawnych. .

Mając natomiast na uwadze, że przedsądowe żądanie Wnioskodawcy ustanowienia służebności przesyłu za zapłatą jednorazowego wynagrodzenia w wysokości 15.000zł nie odniosło skutku wystąpiono z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu .

(...) SA w G. w odpowiedzi na wniosek o ustanowienie służebności wniosła o oddalenie wniosku – jako bezzasadnego z uwagi na to, że został on skierowany do osoby prawnej nie będącej właścicielem linii energetycznej WN.

W uzasadnieniu odpowiedzi na wniosek wskazano, że właścicielem przedmiotowej linii jest (...) SA, (dalej (...)) S.A.działający jako odrębny podmiot prawny .

Na rozprawie w dniu 17.05.2012r. wezwano do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania (...) S.A. w W. .

(...) SA pismem z dnia 1.06.2012r.-k.83, poinformował, że jest obecnie właścicielem przesyłowych linii elektroenergetycznych oraz, wskazując jednocześnie, że siedziba spółki mieści się w K. przy ul. (...).

Na rozprawie w dniu 14.06.2012r. odmówiono (...) SA w G. dalszego udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania .

(...) SA, w odpowiedzi na wniosek z dnia 9 lipca 2012 r., wniósł o oddalenie wniosku, zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, uwzględnienie zarzutu nabycia przez uczestnika w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy.

W uzasadnieniu odpowiedzi na wniosek Uczestnik (2) przyznał, że przez przedmiotową nieruchomość przebiega linia elektroenergetyczna 400kV relacji S.-Ż. stanowiąca jego własność. Na nieruchomości Wnioskodawcy nie został posadowiony słup. Linia ta została wybudowana w 1977r. i po jej wybudowaniu weszła w skład majątku Skarbu Państwa reprezentowanego przez PP Zakład (...) w S.. Na skutek przekształceń, podziałów uczestnik od dnia 28.12.2007r. jest właścicielem linii elektroenergetycznej 400kV S.-Ż. oraz podmiotem korzystającym z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu. Uczestnik, z powołaniem się na art. 176 k.c. , dolicza do czasu własnego posiadania okres posiadania poprzednich posiadaczy tj. SP-PP Zakład (...) w S., (...) SA w W., (...) SA W.. Linia elektroenergetyczna 400kV najpóźniej od 31.12.1977r. była stale i nieprzerwanie wykorzystywana przez przedsiębiorstwa energetycznej tj. Uczestnika i jego poprzedników prawnych do przesyłania energii elektrycznej . Nigdy nie doszło do utraty faktycznego władztwa nad rzeczą, a nadto art.340 k.c. statuuje domniemanie ciągłości posiadania .

W ocenie Uczestnika do zasiedzenia doszło w dobrej wierze albowiem domniemanie dobrej wiary wynikające z art.6 k.c. nie zostało obalone przez Wnioskodawcę, nadto do akt dołączono decyzję z 1975r. w sprawie zezwolenia na budowę linii. Nawet w sytuacji przyjęcia złej wiary do zasiedzenia doszło z dniem 31.12.2007r.

Z ostrożności procesowej Uczestnik zakwestionował wysokość żądanego wynagrodzenia oraz wniósł, w przypadku uwzględnienia wniosku, o określenie treści służebności przesyłu jak na stronie 13 odpowiedzi na wniosek a k.120 akt sprawy .

Zdaniem Wnioskodawcy, (...) SA nie jest następcą prawnym podmiotu, który wniósł przedmiotowe urządzenie energetyczne na działce wnioskodawcy. Bieg terminu zasiedzenia mógł rozpocząć swój bieg dopiero z chwilą powstania Uczestnika tj. w 2007r. Uczestnik nie może też zaliczyć okresu posiadania służebności przez Skarb Państwa albowiem nie jest poprzednikiem prawnym Skarbu Państwa lecz co najwyżej przedsiębiorstwa państwowego. Wnioskodawca zakwestionował także dobrą wiarę. Wskazano tu na wyrok SN z 24.02.2006r. m II CSK 139/05, w którym stwierdzono, że decyzja, na jaką powołuje się uczestnik, wydana na podstawie art. 35 ustawy wywłaszczeniowej stanowi podstawę władczego działania Państwa tylko w zakresie wstępu na nieruchomości niepaństwową z ewentualnością jej wywłaszczenia, nie zaś w zakresie trwałego i nieodpłatnego obciążenia nieruchomości prawem korzystania z niej przez inną osobę. Do chwili zmiany ustroju 4.06.1989r. nie było możliwości dochodzenia swoich praw w tym względzie stąd ówczesny ustrój uznać można za siłę wyższą, stąd okresy przedawnienia i zasiedzenia do tego czasu ulegają zawieszeniu.

Rozpoznający sprawę w I instancji Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

S. K. jest właścicielem nieruchomości gruntowej położonej w S. stanowiącej gospodarstwo rolne z zabudowaniami a składającej się z działek o nr (...), o łącznej powierzchni 15,1000ha. Przez wyżej wymienioną działkę przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia o długości 90 m będąca częścią linii elektroenergetycznej 400 kV S. – Ż., która została wybudowana w 1977 r.

Pełnomocnik wnioskodawcy pismem z dnia 20.01.2012r. wezwał (...) SA w G. Oddział w S. do zapłaty kwot:

-15.000zł. z tytułu wynagrodzenia za korzystanie bez tytułu prawnego z nieruchomości uczestnika tj. działki nr (...) położonej w S., przez którą przebiega linia energetyczna wysokiego napięcia o długości 90 m, za okres ostatnich 120 miesięcy ;

-15.000zł. z tytułu wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na rzecz (...) SA .

W odpowiedzi na wniosek Wnioskodawcy o ustanowienie służebności przesyłu pełnomocnik (...) s.a z siedzibą w G., kwestionując legitymację procesową mocodawcy w przedmiotowej sprawie wskazał, że właścicielem linii znajdującej się na działce nr (...), stanowiącej własność Wnioskodawcy są (...) s.a., z siedzibą w K. przy ul. (...), a nie jak wskazał (...) s.a. z siedzibą w G., podkreślając jednocześnie, że są to odrębne podmioty prawne.

W odpowiedzi na wniosek z dnia 9 lipca 2012 r. (...) S.A. wniósł o oddalenie wniosku w całości, zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz Uczestnika (2) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, uwzględnienie zarzutu nabycia przez Uczestnika (2) w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Wnioskodawcy, wnosząc jednocześnie o oddalenie wniosków dowodowych oznaczonych w pkt 5 i 6 petitum wniosku tj. wniosku dopuszczenia dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy oraz opinii biegłego geodety - jako nieistotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wobec podniesienia przez Uczestnika (2) zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu oraz przeprowadzenie dowodów wskazanych w niniejszej odpowiedzi na wniosek.

W uzasadnieniu, Uczestnik (2) na poparcie tezy nieprzerwanego charakteru posiadania samoistnego nieruchomości gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości Wnioskodawcy, kluczowego dla wykazania podstaw zasiedzenia, wskazał, że w świetle zaistniałych okoliczności faktycznych, na które wskazuje w odpowiedzi na wniosek, zasadnym jest zaliczenie okresu dysponowania sporną nieruchomością przez jego poprzedników prawnych na poczet okresu niezbędnego do podniesienia zarzutu zasiedzenia, co wiąże się z tym, że może do okresu własnego posiadania zaliczyć okres posiadania w/w poprzedników prawnych, o czym mowa w art.176§1 k.c., w tym zwłaszcza czas posiadania do dnia 1.02.1989r.

Wskazał jednocześnie, że kwestia dobrej, lub złej wiary jest w tym przypadku bezcelowa, z uwagi na okres czasu, który upłynął.

Sąd meriti ustalil, że w Urzędzie Wojewódzkim w K. w dniu 17.12.1973r. odbyła się narada w sprawie ustalenia przebiegu trasy elektroenergetycznej linii napowietrznej 400kV K.-Ż. – (...) w odcinku na terenie województwa (...).

Urząd Wojewódzki w G. decyzją z 17.10.1974r. zatwierdził przebieg inwestycji liniowej – linia 400kV Ż. –K.. Decyzją uzupełniającą z lutego 1975r. zatwierdzono szczegółowy plan zamienny przebiegu linii 400kV K.-Ż. .

Naczelnik Gminy S. , na podstawie art.35 ustawy z 12.03.1958r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, decyzją z dnia 10.02.1975r. zezwolił Zakładowi (...) w G. na budowę linii energetycznej 400kV w sołectwach : W.-W., S. - N. zgodnie z planem zaakceptowanym przez Urząd Wojewódzki w K. . Linia energetyczna przebiegać będzie przez nieruchomości prywatne stanowiące własność obywateli wymienionych sołectw wg załączonego wykazu . Osobom upoważnionym przez Zakład (...) w G. przysługuje prawo dostępu do w/w przewodów – urządzeń w celu wykonania czynności związanych z ich budową.

Za straty wynikłe z powyższych działań tut. Urząd Gminy orzeka o odszkodowaniu jeżeli zażąda tego właściciel nieruchomości. Naczelnicy (...) K., G., Ł. , G. wyrazili zgodę na budowę przedmiotowej linii na terenach znajdujących się w poszczególnych gminach .

Minister Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, na wniosek Zakładów (...) w B. , zezwolił na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne leżących min. w Nadleśnictwie U. obręb S. na cele nierolnicze i nieleśne oraz na pobudowanie na tych gruntach linii elektroenergetycznej napowietrznej 400kV relacji K.-Ż. .

Przez działkę nr (...) przebiega fragment linii elektroenergetycznej 400kV relacji S.-Ż.. Przedmiotowa linia 400kV została wybudowana w 1977 r., co w przedmiotowej sprawie jest bezsporne.

Naczelnny Dyrektor Zjednoczenia (...) zarządzeniem nr 18 z dnia 12.08.1975r. ustalil, że z dniem 1.01.1976 r. Zakłady (...) prowadzą: Zakład (...) w G. obejmujący obszar woj. (...) i (...), Zakład (...) w S. obejmujący obszar woj. (...), Zakład (...) w K. obejmujący obszar woj. (...), , Zakład (...) w O. obejmujący obszar woj. (...), Zakład (...) w B. obejmujący obszar woj. (...), Zakład (...) w T. obejmujący obszar woj. (...) i (...). Obiekty majątkowe , w związku ze zmianami granic zakładów energetycznych i tworzeniem zakładów wykonawstwa sieci elektrycznych podlegają przekazaniu – przejęciu . Przekazanie obiektów majątkowych i innych składników z tym związanych następuje nieodpłatnie w drodze protokołu zdawczo-odbiorczego w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z 4.10.1958r. w sprawie zasad i trybu przekazywania w ramach administracji państwowej przedsiębiorstw, instytucji oraz zakładów, nieruchomości i innych obiektów majątkowych . W odniesieniu do obiektów będących w budowie , modernizowanych oraz remontowanych , nierozliczonych do 31.12.1975r. a podlegających przekazaniu – przejęciu , zarządza się ustalenie dalszego przebiegu realizacji robót od 1.01.1976r. w sposób zabezpieczający terminowe przekazanie tych obiektów do użytku oraz prawidłowe rozliczenie poniesionych kosztów .

Prezes Rady Ministrów zarządzeniem nr 57 z dnia 30.12.1988r. w sprawie podziału niektórych przedsiębiorstw zgrupowanych we Wspólnocie (...) i (...) Brunatnego z dniem 31.12.1988r. podzielił Północny O. Energetyczny w B.. W wyniku tego podziału powstał min. Zakład (...) z/s w G. , Zakład (...) z/s w S. , Zakład (...) z/s w K. .

Sąd I instancji ustalil, tym samym, że Minister Przemysłu i Handlu zarządzeniami z 9.07.1993r. o numerach 206/O./93, 183/O./93, 205/O./93 odpowiednio podzielił przedsiębiorstwa państwowe Zakład (...) w K., Zakład (...) w G. , Zakład (...) w S. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia tych przedsiębiorstw do spółki akcyjnej (...) SA w W.. Tymi samymi zarządzeniami przekształcono jednocześnie w/w przedsiębiorstwa państwowe w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa pod nazwami odpowiednio Zakład (...) SA w K. , Zakład (...) SA w G. , Zakład (...) SA w S. . Zgodnie z wykazami obiektów sieci przesyłowych przekazywanych (...) SA, stanowiącymi załączniki do w/w zarządzeń, z ZE K. przekazano (...) SA min. linię 400kV Ż. -D. i D.-K. o łącznej długości 104,83km ; z ZE G. przekazano linię 400kV Ż.-G. B. i Ż.-D. o łącznej długości 100,63km ; z ZE S. przekazano linię 400kV Ż.-D. o długości 88,98km .

Ponadto Sąd ustalił, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki (...) SA w W. w dniu 31.05.1994r. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału spółki w wyniku przejęcia majątku sieci przesyłowej i elektrowni szczytowo-pompowych . Kwota podwyżki została pokryta aportem , przekazanym spółce przez Skarb Państwa – Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie zarządzeń Ministra wymienionych w załączniku nr 1 do protokołu Walnego Zgromadzenia , w tym i zarządzeń nr 183/O./93, 205/O./93 i 206/O./93, protokołów zdawczo odbiorczych wymienionych w załączniku nr 2 , a wśród nich min. protokół zdawczo-odbiorczy z prac Komisji dwustronnej ds. przekazania –przejęcia linii i stacji najwyższych napięć powołanej zarządzeniem (...) SA w W. .

Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w W. postanowieniem z dnia 24.10.2007r. w KRS nr (...) w dziale 1 rubryce 1 – dane podmiotu wykreślił firmę ” (...) SA ” i wpisał ” (...) SA ” zaś w rubryce 2 –siedziba i adres podmiotu wykreślił ” kraj Polska, woj. (...), powiat (...), gmina (...), miejsc. W. ” i wpisał ” kraj Polska, woj. L., powiat M. L., gmina M. L., miejsc. L. ” .

Z dalszych ustaleń Sądu I instancji wynika, że uchwałą z dnia 5.12.2007r. ustalono udział (...) SA(Krs nr (...)) w podziale spółki (...) SAz siedzibą w L.(Spółka (...)) – KRS nr (...). Podział został dokonany na zasadach określonych szczegółowo w planie podziału uzgodnionym przez Spółkę (...) SAi Spółkę (...)w dniu 30.08.2007r. ogłoszonym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym nr 194/2007 z 5.10.2007r. , poz.12425. W wyniku podziału na (...) SAprzeniesiono min. środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne , w tym wszystkie linie oraz stacje elektroenergetyczne(Krajowy System Energetyczny i połączenia międzynarodowe) oraz pozostały majątek sieciowy związany z działalnością przesyłową.

Po podziale w Spółce (...) pozostały środki trwałe związane z obrotem energią elektryczną oraz pełnieniem funkcji holdingowej , w tym linie napowietrzne transgraniczne na wschodzie kraju: linia 220kV Roś-B., linia 220kV D. - Z. i linia 750kV C. – R. .

W dniu 28.12.2007r. dokonano wpisu w KRS nr (...) dla podmiotu : (...) SA związku z podwyższeniem kapitału zakładowego spółki w wyniku podziału Spółki (...) SA. Postanowieniem z dnia 11.12.2008r. w KRS nr (...) dokonano wpisów: wykreślono (...) SA z siedzibą w W. i wpisano: (...) SA z siedzibą w K. .

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego sprawy Sąd Rejonowy w Słupsku postanowieniem z dnia 15 listopada 2012 r. wydanym w sprawie Sygn. akt IV Ca 56/13 oddalił wniosek S. K..

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wskazał, iż bezsprzecznym jest akt, iż art.305¹ k.c. przewiduje możliwość obciążenia nieruchomości na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia , o których mowa w art.49§1 k.c., prawem polegającym na tym , że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej , zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu).

W myśl art.305[4] kc do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych , te zaś w art.292 kc dopuszczają nabycie przez zasiedzenie takiej służebności , która polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia .

Bezspornym jest również to, że przez działkę nr (...) stanowiąca własność wnioskodawcy, a położoną w S. przebiega fragment linii napowietrznej WN 400kV. Po ustaleniu, że właścicielem przedmiotowej linii jest spółka (...) SA i po wezwaniu jej do udziału w sprawie w charakterze uczestnika przedsiębiorca ten wprawdzie nie odmówił zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, o czym mowa w art.305² §2 k.c., ale wniósł o oddalenie wniosku podnosząc, co w ocenie Sądu meriti zasługuje na aprobatę, zarzut nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu na przedmiotowej nieruchomości .

Zdaniem Sądu I instancji skutecznie podniesiony zarzut zasiedzenia statuuje po stronie uczestnika tytuł prawny do korzystania z nieruchomości S. K.,

a to oznacza brak podstaw do żądania przez wnioskodawcę ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem .

Mając na uwadze poczynione ustalenia faktyczne Sąd meritił podkreślił, że od końca 1977r.z przedmiotowej linii przesyłowej a więc i z działki nr (...) w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu nieprzerwanie korzystali Skarb Państwa - Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) w S. , następnie (...) SA, a od dnia 28.12.2007r. i nadal korzysta spółka (...) SA w K. .

Sąd I instancji całkowicie podzielił i potraktował za własne stanowiska wyrażone w postanowieniach SN z dnia 25.01.2006r. I CSK 11/05, z dnia 17.12.2008r. I CSK 171/08, z dnia 14.10.2011r. , III CSK 251/10, z dnia 12.01.2012r., IV CSK 183/11, z dnia 9.02.2012r. , III CZP 93/11 oraz w ich uzasadnieniach. Wskazuje się w nich m.in., że nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art.352§1 kc i nie mogło prowadzić do zasiedzenia . Osoba prawna , która przed dniem 1.02.1989r. mając status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości, może do okresu samostnego posiadania wykonywanego po dniu 1.02.1989r. zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty, jeżeli nastąpiło przeniesienie posiadania .

W ocenie Sądu Rejonowego, uczestnik może skutecznie doliczyć do czasu swego posiadania okres posiadania swoich poprzedników, w tym i przez PP Zakład (...) w S. albowiem doszło do przeniesienia posiadania w oparciu o w/w dokumenty . Potwierdzają one także ciągłość posiadania przez wszystkie w/w podmioty .

Odnosząc się do kwestii dobrej lub też złej wiary pierwszego posiadacza odwołując się do domniemania wyrażonego w art.7 kc , Sąd meritił uznał, iż w przedmiotowej sytuacji należy przyjąć, że przyjął Uczestnik działał w dobrej wierze, ponieważ wnioskodawca nie obalił tego domniemania, mimo iż ciężar dowodu spoczywał na im jako na wywodzącym z tego skutki prawne. Sąd meritił podzielił stanowisko przedstawione w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 8.01.2009 r. , I CSK 265/08, w którym zważył, iż „ okoliczność , że zakład energetyczny działał zgodnie z obowiązującym prawem przy nabywaniu posiadania nie może pozostać bez znaczenia dla oceny dobrej lub złej wiary”.

Sąd nie podzielił zarzutu wnioskodawcy, że w niniejszej sprawie doszło do zawieszenia biegu terminu zasiedzenia z uwagi na siłę wyższą w postaci sprzecznej z prawem powszechnej praktyki organów administracji uniemożliwiającej realizację przez uprawnionego przysługujących mu roszczeń . Poza tym podniesiony zarzut zawieszenia biegu terminu zasiedzenia jako ogólnikowy a nie zindywidualizowany i jako taki nie może odnieść zamierzonego skutku .

W uzasadnieniu, Sądu I instancji wskazał również, iż okoliczność podnoszona przez S. K., a dotycząca ustalenia, czy uczestnik na dzień wskazany przez niego jako dzień nabycia służebności dokonał stosownego zaksięgowania nieodpłatnego przychodu w postaci nabycia tej służebności i odprowadzenia podatku dochodowego od powyższego ewentualnie podatku dochodowego nieodpłatnego przychodu z tytułu wykorzystania przedmiotowej nieruchomości w stosownych miesięcznych okresach rozliczeniowych nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy , w tym dla kwestii związanych z zasiedzeniem, stąd też Sąd nie zobowiązał uczestnika w tym zakresie, czego domagał się pełnomocnik wnioskodawcy .

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się wnioskodawca, który w wywiedzionej przez siebie apelacji zaskarżył je w całości, wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku w całości oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi apelujący zarzucił :

- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na braku jednoznacznego ustalenia kto (Skarb Państwa czy przedsiębiorstwo państwowe) był posiadaczem linii energetycznej zlokalizowanej na nieruchomości wnioskodawcy;

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. :

1/art. 292 w zw. z art. 172 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie;

2/art.352 § 1 k.c. w zw. z art. 336 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie;

3/art. 176 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie;

4/art. 176 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie;

5/art. 121 pkt. 4 poprzez niewłaściwe zastosowanie;

- naruszenie prawa procesowego tj.:

1/art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie;

2/art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie;

3/art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 606 – 610 k.p.c. poprzez niezastosowanie.

Apelujący zarzucił, iż Sąd I instancji w swoich rozważaniach, dopuszczając się błędu w ustaleniach faktycznych, nie ustalił jednoznacznie, kto był posiadaczem służebności przed 1989 r., co zdaniem apelującego było kluczową okolicznością w niniejszej sprawie, gdyż stanowiło punkt wyjścia dla oceny dalszych przesłanek zasiedzenia. Ponadto wskazano, iż Sąd nie odniósł się w żądanym zakresie do zarzutu braku następstwa prawnego między uczestnikiem, a inwestorem linii energetycznej oraz wykazując się niekonsekwencją oraz popadając w sprzeczność, nie podał szerszego umotywowania swojego stanowiska, odrzucając pogląd prezentowany przez wnioskodawcę, zgodnie z którym przedsiębiorstwa państwowego nie można od dnia 01 lutego 1989 r. uznać za samoistnego posiadacza nieruchomości.

Uczestnik w odpowiedzi na apelację, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko, wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej, oddalenie wniosku o rozpoznanie postanowienia Sądu I instancji oddalającego wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodów z opinii biegłych geodety oraz rzeczoznawcy jako bezprzedmiotowe oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, wskazując iż nie sposób godzić się z zarzutem apelującego co do braku jednoznacznego ustalenia, kto był właścicielem linii elektroenergetycznej na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy. Uczestnik wskazał nadto, że Sąd Rejonowy słusznie wykazał, iż od końca 1977 r. z przedmiotowej linii przesyłowej, a więc i z działki wnioskodawcy w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu nieprzerwanie korzystali Skarb Państwa - Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...) w S., a następnie (...) S.A. i (...) S.A., a obecnie uczestnik.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Apelacja wnioskodawcy okazała się bezzasadna – stanowi bowiem jedynie niezasadną polemikę z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi i słusznymi rozważaniami prawnymi Sądu Rejonowego, który orzekając w niniejszej sprawie, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, trafnie oceniając przy tym zgromadzone w sprawie dowody. Z treści zebranego materiału dowodowego Sąd I instancji wyprowadził właściwe ustalenia i wnioski, w oparciu o które prawidłowo zastosował normy prawa materialnego, zaś sposób procedowania w sprawie odpowiadał wymogom określonym w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, tym samym Sąd Okręgowy w całej rozciągłości przyjmuje ustalenia i wnioski Sądu I instancji jako własne (art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c.).

Zważyć należy że wnioskodawca opierając apelację na zarzucie błędu w ustaleniach faktycznych polegającym na braku jednoznacznego ustalenia kto (Skarb Państwa czy przedsiębiorstwo państwowe) był posiadaczem linii energetycznej zlokalizowanej na nieruchomości wnioskodawcy, wykazał jedynie swoją dezaprobatę dla braku szerszego umotywowania swojego stanowiska, w którym Sąd I instancji odrzucił jego pogląd oparty na orzeczeniach Sądu Najwyższego (SN z dnia 10 lipca 2008 r. , III CSK 73/08, SN z dnia 9 grudnia 2009, IV CSK 291 /09) opowiadający się za odmówieniem przedsiębiorstwu państwowemu prawa do uznania za samoistnego posiadacza przed 1 lutego 1989 r.

Powyższy problem prawny stał się przedmiotem szeroko poruszanej w doktrynie i orzecznictwie polemiki. Kwestia dopuszczalności nabycia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 w związku z art. 285 k.c. w orzecznictwie Sądu Najwyższego została przesądzona pozytywnie (por. - poza przytoczonym w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia postanowieniem z dnia 8 września 2006 r. II CSK 112/2006 Monitor Prawniczy 2006/19 str. 1016 - także wyrok z dnia 31 maja 2006 r. IV CSK 149/2005 LexPolonica nr 409449, oraz uchwałę z dnia z dnia 17 stycznia 2003 r. III CZP 79/2002 OSNC 2003/11 poz. 142). Pogląd ten podtrzymany został w uchwale z dnia 7 października 2008 r. III CZP 89/2008 (Biuletyn Sądu Najwyższego 2008/10), w której Sąd Najwyższy uznał że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305[1]- 305[4] k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu tego zapatrywania Sąd Najwyższy wskazał, że „ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, bezprzedmiotowe jest oznaczenie „nieruchomości władającej”.

Odmawiając słuszności powyższemu zarzutowi apelacyjnemu należy wskazać, popierając argumentację Sądu Rejonowego oraz uczestnika, że na aprobatę zasługuje stanowisko przedstawione przez pełny skład Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08 (por. też SN z dnia 25.01.2006r. I CSK 11/05, z dnia 14.10.2011r. , III CSK 251/10, z dnia 12.01.2012r., IV CSK 183/11, z dnia 9.02.2012r. , III CZP 93/11) .

Wskazać, tym samym należy na postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 12 stycznia 2012 r. IV CSK 183/2011 LexPolonica nr 3968313, w którym Sąd Najwyższy jednoznacznie uznał, iż „nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, iż posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej kodeks cywilny z 1989 r. nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i nie mogło prowadzić do zasiedzenia”.

Przyjąć tym samym należy za słuszne stanowisko judykatury dopuszczające stosowanie przepisów o zasiedzeniu służebności gruntowej na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego w zakresie niezbędnym do prawidłowego korzystania z urządzeń przesyłowych, dzieląc jednocześnie stanowisko przedstawione przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 października 2011 r.,(V CSK 502/10) iż posiadane przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych oraz cudzej nieruchomości na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 k.c. i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 w zw. z art. 172 k.c.)

Tym samym, nie sposób podzielić zarzutu apelującego naruszenia przez Sąd I instancji art. 292 w zw. z art. 172 k.c. poprzez niewłaściwe ich zastosowanie polegające na przyjęciu, że uczestnik zasiedział służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu w związku z czym wniosek o ustanowieniu takiej służebności jest bezpodstawny.

Nie sposób również podzielić poglądu apelującego naruszenia przez Sąd I instancji art. 176 § 1 k.c. polegający na jego niewłaściwym zastosowaniu poprzez przyjęcie, iż uczestnik

może do czasu władania przez siebie urządzeniami elektroenergetycznymi doliczyć okres władania tymi urządzeniami przez Skarb Państwa i przedsiębiorstwa państwowe oraz przyjęcie, iż Uczestnik jest następcą prawnym podmiotu, który wznosił linię energetyczną.

Ta kwestia również na tle wieloletniej polemiki orzeczniczej była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 29 kwietnia 2009 r. (II CSK 560/2009) wskazał, że „po zmianach ustrojowych w Polsce i przywróceniu prawidłowej roli prawu własności, o czym stanowi Konstytucja i kodeks cywilny w zmienionych przepisach o własności, najpierw przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) oraz jego następcy prawni, jako osoby prawne korzystają z własności przysługującej Skarbowi Państwa. Skarb Państwa występuje w sprawie jako państwowa osoba prawna, wykonująca uprawnienia właścicielskie w sferze dominium. Korzystanie z tych gruntów przez przedsiębiorstwo energetyczne pozwanego wymaga podstawy prawnej, nie odnoszącej się do samego posadowienia słupów i rozwieszenia sieci energetycznej, co miało miejsce przed laty i zostało już rozpatrzone, ale do obecnego korzystania”. Wskazać należy, że skoro strony przyznają, że nie ma między nimi zawartej stosownej umowy, a w nowych warunkach prawnych wykonywania własności przez podmioty prawa cywilnego nie występuje żadna podstawa do korzystania z własności Skarbu Państwa ex lege i nieodpłatnie, to mamy do czynienia z bezumownym korzystaniem z cudzej własności. Zgodnie z art. 176 § 1 k.c. doliczenie okresu posiadania poprzednika dopuszczalne jest jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania. Sposoby pochodnego nabycia posiadania regulują przepisy art. 348 – 351 k.c. Podzielając zatem argumentację Sądu I instancji wskazać jednocześnie należy na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2006 r. (I CSK 11/05) należy podnieść, że „osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 r., mając status państwowej osoby prawnej nie mogła nabyć (także w drodze zasiedzenia) własności nieruchomości może, do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po 1 lutego 1989 r. zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa sprzed tej daty jeżeli nastąpiło przeniesienie własności” .

Nie sposób również podzielić zarzutu apelacyjnego strony skarżącej naruszenia art. 121 pkt 4 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż przed 1989 r. nie zachodziła przesłanka siły wyższej i wnioskodawca miał pełną możliwość dochodzenia roszczeń związanych z posadowieniem linii energetycznych na swojej nieruchomości. Podzielając stanowisko uczestnika, nie można przyznać racji stronie skarżącej i uznać okres do 1989 r. czasem w którym obywatel w żadnym stopniu nie mógł dochodzić swoich praw. Sąd meriti podziela stanowisko przedstawione przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 października 2009 r. (II CSK 246/09) w którym wskazano, że: „powszechnej sytuacji niemożliwości dochodzenia swoich praw w Polsce nie było, zwłaszcza po zmianach politycznych w 1956 r. Występowała własność prywatna nieruchomości, także w miastach odbywał się normalny obrót tymi nieruchomościami i ich dziedziczenie zaś roszczenicy sobie prawo mieli otartą drogę sądową”

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy przyjmując za skuteczny podniesiony zarzut zasiedzenia słusznie uznał, że zbędnym jest dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy przeprowadzenie wskazanych we wniosku dowodów z opinii biegłych z zakresu szacowania nieruchomości i geodety. Z tego samego względu nie budzi zastrzeżeń oddalenie wniosku uczestnika o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka E. R. na okoliczność daty wybudowania przedmiotowej linii , następstwa prawnego uczestnika , okresu korzystania z tej linii przez uczestnika i jego poprzedników, sposobu korzystania z nieruchomości wnioskodawcy i spełnienia przesłanek zasiedzenia należy uznać za zasadne.

Odnosząc się zaś do zarzutów naruszenia przepisów postępowania art. 177 w zw. z art. 606 – 610 k.c. stwierdzić należy, że nie znajdują one usprawiedliwienia. Według skarżącego Sąd Rejonowy nie był uprawniony do oceny w niniejszej sprawie podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia bez przeprowadzenia postępowania przewidzianego w art. 609 i art. 610 k.p.c. Ze stanowiskiem takim nie można się jednak zgodzić. Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiedział się w kwestii dopuszczalności ustalenia faktu nabycia prawa przez zasiedzenie w innej sprawie niż w postępowaniu o zasiedzenie. Możliwość taką - w sytuacji, gdy ustalenie tego faktu nie jest przedmiotem sprawy, lecz stanowi jedynie przesłankę rozstrzygnięcia - dopuścił nie tylko we wskazanej przez skarżącą uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 10 lutego 1951 r. Ł. C. Prez. 741/50 (OSN 1951/I poz. 2), ale również w późniejszych orzeczeniach (por. m.in. uzasadnienia uchwał: z dnia 20 marca 1969 r. III CZP 11/69 OSNCP 1969/12 poz. 210 oraz z dnia 21 października 1994 r. III CZP

132/94 OSNC 1995/2 poz. 35). Stojąc na gruncie tego zapatrywania, które skład orzekający podziela, należy uznać, że we wskazanych wyżej przypadkach tryb nieprocesowy określony w art. 609-610 k.p.c. nie znajduje zastosowania. Zarzuty naruszenia wymienionych przepisów przez ich niezastosowanie trzeba więc uznać za bezzasadne.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy, mocą art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono z mocy art. 108 § 1 k.p.c. , 98, 99 k.p.c. przy zast. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.).